

SANT DEL DIA: Santa Leocadia, vg.
Els de deus: Ntra. Sra. de Loreto. — Quaranta Hores: A la Iglesia del Hospital de la Sta. Creu. — Hores d'exposició: De 9 h. a 6 h. del matí a 2 h. de la tarda. — Després a la mitja tarda. — Cases: 25 ptes. mensuals, 1.000 ptes. anuals. — Després a la mitja tarda. — Cases: 25 ptes. mensuals, 1.000 ptes. anuals. — Després a la mitja tarda. — Cases: 25 ptes. mensuals, 1.000 ptes. anuals.

Observatori Meteorològic de la Universitat.—Director: E. Alcobé.—8 de desembre
HORES D'OBSERVACIÓ: 9 h. i 3 h. — Baròmetre a 0 m. del mar: 760.1, 760.2. — Temperatura: Màxima, 17.5; mínima, 13.3. — Humiditat: 79. — Vents: 7 h. del matí: 1.5; 3 h.: 1.5; 9 h.: 1.5; 3 h.: 1.5. — Vents: 7 h. del matí: 1.5; 3 h.: 1.5; 9 h.: 1.5; 3 h.: 1.5. — Vents: 7 h. del matí: 1.5; 3 h.: 1.5; 9 h.: 1.5; 3 h.: 1.5.

Dr. A. Presa
Especialista Oculista, Nas, Gorge y Tuberculosis
Polayo, 12, pral. — Consulta de 9 a 10 y de 3 a 4

Don Ramón Cunill y Blanc
ha mort a la Habana
havent rebut els Sants Sacraments
(A. G. S.)
La seva esposa, filla, germana, germanes polítiques, nebots, cosins y demés parents, vi-
diques als amics y coneguts el tingui present en llers oracions y assisteixi a les mis-
sas que, en sufragi de la seva ànima, se celebraran domi, dimars, dia de deu a deu, a la
Capella del Santísim Sagrament de la Santa Iglesia Catedral Reial.
Respectant la santedat del temple el dol se dona per després. No's concedeix particularment
Res Excmo. y llim. Sra. Arguñales de Valenola y Granada y els fills de Barcelona,
Vich, Madrid-Alcalá y Ciudad Real, condeixen indulgencies en la forma acostumada
a tots els fidels que preguin per l'ànima del finit.

MOSAICS E. F. ESCOFET & C
Ronda Santa
Pere 8

CONTRA LA TOS **EXIT ADMIRABLE**
Aixarop del Dr. Villegas
(A BASE DE BROMOFORMO Y HEROINA)
Alivia la tosse y cura totes classes d'afectes bronquials. Els catarracts, els flics
els asmatics, els d'asthma y qualse pataixa ronquera, fadiga o aspecloració
deuen usarlo com a remey radical, segur y exclusiu.
DEMANIS EN FARMACIES

S. Marsans Bof y Fille
Valors, Cupons, Girs, Cambi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)
Dr. A. Presa
Especialista Oculista, Nas, Gorge y Tuberculosis
Polayo, 12, pral. — Consulta de 9 a 10 y de 3 a 4
Perellons **CURACIÓ SEGURA** **Perellons**
Farmacia Prax. — Unió, 5
VACUNA FRESCA del "Instituto Claramunt"
BAILÉN, 8
Estalotxos ab un tubu y llanceta. 1 pesseta
Estalotxos ab cinch tubus y llanceta. 2'50 —
Tusquets y C. S. en C. Banc
Valors y cupons.—Rambla del Centre, 2
Negociem els cupons Interior y Amort-
izables per 100 venciment primer de
l'any pròxim.
Dr. Serrallach **Vies articulars.**—De
12 a 2 y de 6 a 7. Pala-
yo, 40. — C. econòmica, 3 a 9. Jovellanos, 9.
Adobs Espinás
Rambla del Centre, 37.—Fàbrica a Sant

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS
Actualment GRAN EXPOSICIÓ
y venda d'articles pera
Taula y Regal
— EXTRAORDINARIES OCASIONS
en Bateria de cuina, Vaixelles, Serveys de cris-
tall, Jochs de café y postres, Licores, Coberts
de plata y metall blanc, Vinagres, Trinxants,
Centres, Biscuits. — Plantes y flors d'adorno,
Figures, Quadres, Lámpares, Escribanies, Rello-
ges fantasia, Testos, Florers, Columnes, Perilume-
ria, articles de pell, Binocles pera teatre, Objec-
tos pera escriptori, Roba de taula, etc., etc.
a preus considerablement reduits durant els DIES D'EXPOSICIÓ
SECCIÓ DE ROBA BLANCA (Segon pis)
Gran varietat de roba blanca pera senyora y nens.
Equips pera núvia compostos de 74 pren-
des ab brodats y puntes. Per Ptes. . . 750

Al Dia
De política
Cada dotze hores, cada hora de-
gades canvia el color de la política.
Sobre tot quan se passen circumstancies
tan anormals com les d'ara; el que no
coneguem Madrid creia boig i tot hom
o s'hi creia boig.
Ara torna a baixar el paper conser-
vador; ara guanya camí la idea de la
continuació del Romanisme en el po-
der fins a arribar a aquesta escollida li-
beral. L'argument dels que defensen aquest
curs és el següent: «Al començament del
Romanisme no hi havia ningú de la política
na; com la sagrada consuetud, la sa-
bra conservació. Penseu tenen tabó, si
el començament del Romanisme trobés una
paral·lela de les seves paraules allargant
l'aprovació del tractat ab França fins després
de les vacances, potser sí que podria
aguantar-se cinch o sis mesos en el po-
der; però si no la troba, ha de dir: «El
Romanisme ha deixat de ser el que era».
Ara, si, com asseguren els liberals,
el senyor Maura no vol de cap mane-
ra tornar al poder, entre en Maura ab
Decret de dissolució y en Romanisme,
tal com és, val més en Romanisme.
Però, ¿a què trencar-se'l cap? Passarà
lo que passi, sense que sigui conse-
quència normal de cap fer, sinó empu-
xada exigència de les circumstancies, que
tanquen totes les altres portes.
Lo que s'ha de fer no és canviar
coses. Primera: que la discussió dels
presupostos, sobre tot en el Senat, no
va tan bé com el Govern voldria; se
entremet molt; y segona: que la discus-
sió del tractat ab França s'ha apla-
cat tres dies.
¿Què passarà en l'interior invisible de
la política espanyola? Aneu a saberlo;
potser és casual el fet, potser no. Més
endavant ho sabrem.
D'aquesta darrera temporada liberal
crida l'atenció una cosa: l'arribada del
Senat. El senyor Maura, liberal
però antirromanista com era anti-
catòlic, el senyor Allendesalazar
y el senyor Rodríguez Sampedro, con-
servadors, han constituït una pinya que
disposa en absolut de l'Alta Cambra.
Son els porters; y allí com, en el fa-
mós article de Figaro, anada passa el
ballar al poder. Els dipòsits sinó no
passaran; no's discutirán perquè's
conservadors no ho volen. Y si s'arriben
a discutir les Mancomunitats serà con-
tra el seu gust y malgrat els seus
treballs. El Senat, gràcies als conser-
vadors que hi caciquen apareix avuy
com una barreja opoada als desigs
y als interessos de Catalunya. Això és
inexplicable. Això és suïcida, tant més
quan sembla aprofitat per l'arribada de
alta personalitat conservadora en els
assumptes interiors d'alguns districtes de
la nostra terra, en els que volen o in-
tenden ressuscitar vells procediments con-
demnats cent voltes pel març senyor
Maura, a quins dots una obra lle-
gislativa enclaustrada al resorgiment de
la voluntat electoral contra el caciquisme.
Però tot això és veritat: son fets con-
provats. Sembla que volem imitar a
Catalunya pera que s'alsi altra vegada o
convencer-nos que ha perdut la sensibili-
tat.
Al temps.
Madrid, 8-12-12.

Cròniques parlamentaries
Desde la Tribuna
L'INCIDENT DEL SENAT
Madrid, 7.
«Aj quantat rabó diem els catalans: «No
tots els pobres es la Deu», per demo-
strar que de les desgracies propies no'n
tenen la culpa, moltes vegades, ni la
desgracia, ni els agents exteriors, ni les
desgracies, sinó nosaltres mateixos.
Aquest adagi, tan català, deu haver si-
guet inspirat per les coses de Catalunya.
Catalunya de tots els seus fracassos, des-
de la segla, no pot culpar a ningú
sense culpabilitat també ella mateixa. Els
nostres enemics no han fet res més,
moltes vegades, que aprofitar-se de les
nostres lites, de les nostres passions,
de les nostres debilitats personals, de
les ambicions i de la tonteria d'alguns
catalans.
Ara acaben de veure un cas d'això.
Un projecte salvador per Catalunya, que
iniciava una era nova en les orienta-
cions polítiques d'Espanya, per la que
tant anys fa's treballava Catalunya, ha
sigut, si no enterrat definitivament, des-
tapat de banda de tal manera, que co-
starà molt si's vol encarrilar altra vegada.
Ja comprendran els meus lectors
que'm refereixo al projecte de les ad-
missions temporals d'empesos que ahir
va fracassar al Senat, per culpa dels
catalans que varen donar un dels
espectacles més vergonyosos que jo he
vist en el Parlament. És clar que si'l
Senat hagués sigut partidari de la re-
forma, si's senyors que monopolisen
desde fa temps l'Alta Cambra y no de-
ixen passar res que no's convingui,
haguessin volgut les admissions, l'incident
produït pel senyor Monegal no hauria
tingut conseqüències. Però, com que
a un esforç, suprem d'habilitat y de con-
stancia se devia que's discutís el proje-
cte, que compta econòmicament, ab molts
contraris interessats y ab molts que
políticament, ara, com en tot lo que afecta
a Catalunya, s'han aprofitat de lo succeït,
poch entès ha d'ésser en coses parla-
mentaries el que no vegi que ahir se
li varen fer els funerals en vida.
Erem tres catalans y un bon senyor
castellà a la Tribuna, un bon senyor
que fa vint anys que no hi falta ni un
dia de sessió, y tots sentírem la roje-
da de vergonya puja a les nostres gal-
les. El senyor Monegal, que després
de llençar al saló la poma de la discor-
dia, va anar-se'n tranquil·lament a Bar-
celona, inconscient, potser, del mal que
havia fet a la producció y a la política
de Catalunya, també s'hauria tornat ver-
mell si hagués sentit lo que va dirse
kramentament en les seves paraules;
sonriures de dir el president, qui va
aprofitar l'ocasió pera renjar-se del gran
amor que li portem els catalans.
L'assumpte ja'l coneixen els meus le-
ctors; ni he d'explicarlo. Entre fabri-
cants d'empesos y estamperadors s'havia
arribat a una intelligència pera aprofi-
tar la ley d'admissions temporals de 1888,
que era per tots beneficiosa: la passada
primavera, el Congrés va aprovar un
projecte de ley regulant aquestes ad-
missions y foy's mesos que ara al
Senat, entremunt pels conservadors que
no volien que passés, no se si per con-
veniençies de partit o per conveniençies
d'alguns prohoms interessats en nego-
cis, que d'extendes les admissions tem-
porals, deixarien d'ésser negocis pre-
legats y de rendiments immensos. Ara
s'havia ogat que la comissió d'admis-
sió, encara que ab un vot particular,
y tenia la promesa de que's discor-
dia y la seguretat de que fóra aprovat.
El senyor Monegal, senador vitalici,
y altres fabricants alarmats per algu-
na informació sospitosa o tendenciosa,
telegrafien al president del Senat y al
senyor Allendesalazar, firmant del vot
particular, sense ferho als senadors ca-
talans i als presidents del Foment y
de la Cambra Industrial, senyors Cal-
vet y Sedó, que eren aquí oficialment
pera gestionar aquest assumpte y que,
son fabricants de teixits y no d'estam-
pats, per més senyes—demantant que se
suspengués la discussió per haver-se fal-
lat als pactes establerts entre teixidors
y estamperadors. Que volien més els
enemics del projecte, els enemics de Ca-
tunya, el president y els senadors que
aprofiten tota ocasió pera fer nos guerra.
El dictamen fou retirat ab gran alegria,
y «El Imparcial» va publicar un article
com el acostuma, parlant de les divi-
sions dels catalans, de l'egoisme dels
catalans, etc., etc. Tot Madrid va anar
de les baralles dels catalans, de la
desautorització d'elements fabris als se-
nadors y als representants de les be-
neficies econòmiques. El president del
Senat va disposar, ab tota la bona in-
tenció que caracteritza, que's telegra-
fien del senyor Monegal y dels fabri-
cants de teixits s'inscrorren en el «Diari
de Sessions».
Arribat senyor Monegal y així que
li ensenyen el dictamen del Senat y li
expliquen, se veu obligat a dir que hi
ha hagut una mala intelligència y que
al començar la sessió del Senat n'ha-

EL DESASTRE
Sota l'home civil subsisteix, tan ce-
nyit y dissimulat com se vulga, l'home
natural. Y es en els moments crítics
o quan les passions no tenen altra au-
ra que la propia moderació, que'l sen-
timent de la propia dignitat moral, que's
manifesta en la veritable condició
civil. Quan aquesta es basada en el sen-
tit efich, anch que s'enfonsa tota consi-
deració externa, tota coacció de l'auto-
ritat o del ambient, perdura la civilitat
sostinguda per l'imperatiu de la propia
consciència. Mes quan no passa d'urban-
itat, d'un convencionalisme, d'un artifi-
ci, aleshores, cal no més perdre'l res-
pecte humà, llevar-se un instant la ca-
rta de l'hipocrisia, per que reapareixi la
bestia humana ab tota la brutalitat del
seu egoisme, dels seus odis y de les se-
ves concupiscències.
Y això és lo que passa en el Senat es-
panyol, en aquests moments de bizanti-
nisme espavental.
El patriotisme, les mutals explica-
cions, l'influència personal y superior
primer del Maura y després del Canalejas,
l'apagament de les exaltacions inicials,
hayan desfet el malençeny que les oligar-
ques centralistes s'entretenen en fomen-
tar entre Catalunya y l'Estat espanyol.
Y a aquesta obra es definitiva. Y ja
s'ingit y menys l'opinió pública, torna-
rà a creure en la llegenda del separatisme,
en el supòsit d'una incompatibilitat
del nostre ideal, de les sagrades as-
piracions culturals, ètiques y nacionals.
Tan forta és la intelligència, que's mate-
ixos partits artificials, que's mateixos
governos caducs no havien tingut altre
remey que regonixer-la y que comptar-hi,
com a factor essencial de l'ur actuació.
Però, com deyen l'altre dia, ara en el
banch blau no hi ha un govern, sino
un cadavre en plena desgracia, ara a la
presidencia no hi ha un polítich, sino un
ambiciós que te la fèria de ser cap de
govern, com un multimilionari yanki pot
tenir de coleccionador de pintures mes-
tres.

Peripecies d'un viatge
Per no haver pagat un arbitri
Ahir nit tenien de donar un miting
a Sabadell els senyors comte de Santa
Maria de Pomés, Lanabars, Pareja, To-
rres y altres del Comité de Defensa
Social, y com que molts d'ells volien
tornar a Barcelona un cop acabat l'ac-
te, varen sortir d'aquesta ciutat en au-
tomòvil, a dos quarts de set de la
tarda.
Així—varen dirse ells—arribarem
a les vuit Sabadell, sonarem l'acordeó
i farem el corresponent sermó y
tornarem tant satisfets a Barcelona a
la una de la matí.
Y tal dit, tal fet. Busquen un auto-
mòvil gran, el loguen y cap a Sabadell,
a predicar. Mes, tant bon punt ha-
vien sortit de Barcelona, l'auto comen-
ça a ransejar y els viatgers a que-
xarse.
Mes sembla—va dir un d'ells un
xich malhumorat y dirigint-se al que
guia l'auto—que heu equivocat el camí.
—Es veritat—va afegir un altre—
aquesta carretera no es la bona.
Y aleshores el chauffeur va confe-
sar lo que hi havia. L'amo no havia
suficit l'arbitri creat per la Diputa-
ció y, per lo tant, no podia circular
per la carretera provincial. Y com que
la carretera de l'Estat se troba en
condicions pessimes del tot, no tenien
altre remey que anar a pas de tortuga.
Mes, ni d'aquesta manera varen po-
guer continuar el camí. Aquí un entre-
banch, allà un altre, ja havien donat
les deu de la nit que encara no eren
a mitg camí. Y a l'angunia que sen-
teien per lo fort que era y per esperar-
los una taula ben parada y un públic
dispost a aplaudir, s'hi afegia la
d'aver de baixar tots 17 ab una fre-
quencia extraordinària pera descarregar
la màquina y ajudarla tots plegats.
Fins que al últim y no donant tam-
poch resultat aquesta temptativa, per-
què l'auto no podia ab aquell desgavell
de carretera, no varen tenir altre re-
mey que anar a un poble vell del lloch
que's trobaven y logar tartanes y ca-
rretes pera que's conduïssin a Sabadell.
Y a la una de la matí entraven
a la industrial ciutat.
Les fondes eren tancades. El miting
ja s'havia fet ab elements de la població.
El públic que hi havia assistit ja dor-
mia y el conserge de la entitat orga-
nizadora de l'acte llaurava les portes
del local, tot donant la bona nit als
darrers socis que sortien.
Son nosaltres—varen dir unes ve-
sordes del primer vehícol.—Son nosal-
tres que venim mitg morts de tantes pe-
ripecies com hem passat. Hem hagut
de transitar per la carretera de l'Estat
perquè l'auto no tenia patent de la Di-
putació y aquins tenen tots aclaparats.
Aleshores varen fer els cumpliments
de rubrica, y com que ja no hi ha-
via res a fer, als deu minuts pujaven
de nou als carruatges y emproven la
marxa a Barcelona, ahont deuen haver
arribat segurament després de la sortida
del sol.

Polítiques
Varios
—Ah l'express d'aquest matí han arri-
bat de Madrid el nostre distingit amic
y companyo don Francesch Cambó,
president de la Cambra Industrial don
Luis Sedó y el que's superior de po-
licia senyor Milla Añeta.
—Ab l'express d'ahir varen arribar de
Madrid el senador senyor Monegal y
el diputat a Corts senyor Vila.
—La notable revista «Cataluña» en
son darrer número publica'l següent su-
mari:
«Un aspecto de Alemania económica
contemporánea», pel doctor Max Tur-
man, professor de la Universitat de
Berlín, «Matoca Orfila», per R.—«Un

GLOSARI
EL GRECO
Faig un esforç, y prescuint de fa-
cils simpaties—significant, a la manera
escolica, l'amistat a la ley—me decidí
a incloure en la columna ideològica
caient odiada—en la dels «àngels dan-
nats»—dins mon «Calendari platónico» el
nom glorios de Domènec Theotocopo-
u, dit el Greco.
Que'l Greco representa, per son íntim
sentit espiritual, una oposició completa
vers aquelles coses per les quals ba-
llo, envers el Clasicisme, l'Ordre, el
Clas, la Intelligència, es cosa que, natu-
ralment, no m'escapava pas. Jo no po-
dia deixar de veure'l en essencial ro-
manticisme, y groch y agitat de pas-
sions—fites cada cop que m'intentava la
condemna, tant de força, tant de poder,

com esclaten en el terrible pintor, mo-
desarmaven el braç. Així el sacrifici-
dor qui consagra als seus un bon va-
cila instant a l'escudellar la bona
planta y ufanor de la víctima.
Diu que una gola d'àngel fa vessar
el cas y una ploma inclina la balansa.
Lo que'm decidí avuy ha estat el Ro-
ger, en el «Coron de las Letras y de las
Artes», quatre milles de l'artista fran-
cès Michel Puy, així sí, quatre ratlles
que valen per quatre grans pàgines de
crítica.
«Una anatomía massa sabia sacrifici-
en el Greco el conjunt al detall.—Certi-
lla negra, que prenen una impor-
tancia excessiva, desdoren el quadre».
—Veritat insigne!—«Una composició ter-
renal».—Sí, quasi sempre, y, sobretot, per
paradoxal que això sembli, en els re-
trats.—«Y per dament això, y crech que
es per aquest canó que el ha plagat
als pintors moderns, una extranya cu-
na de color».—Rara cuina, en efecte.
Una disconformitat de l'autor ab el

«Campodón, me has dado un palo
con ese discurso ameno:
yo te traje de hombre bueno
y me has salido hombre malo»
Pero no se contentó con declarar efec-
tuado un pacto a espaldas del Parla-
mento contra lo cual se apresuró a pro-
testar el señor Calbetón y explican los
señores Sedó y Calvet en declaraciones
suas en otro lugar insertas, sino que
afirmó que el dictamen, aplaudido por
el Fomento y la Cámara de Barcelona,
no reñía la conveniencia de todos los
industriales catalanes; y, además, poco
dúo de su palabra, profrrió algunas
que hubo de explicar inmediatamente,
requerido por el señor Calbetón.
La impresión producida por el señor
Monegal fué deplorable, singularmente
entre los catalanes que desde ese mo-
mento estimaron perdida la batalla tan
solícita y prolijamente organizada por
ellos.
Los adversarios del proyecto hubie-
ron de sacar jugo a lo dicho por el se-
ñor Monegal señalando a los señores
Allende, Calbetón y Taboada en sus dis-
ursos, y el señor Matusanz en una afon-
tunada interrupción, que el proyecto afec-
taba a intereses opuestos, aun dentro
de Cataluña, por lo cual se imponía es-
tudioo reposadamente y con un crí-
tico regional.
El señor Rahola hizo un esfuerzo para
desvanecer esta creencia, pero baldia-
mente.
Sin embargo, hay un detalle curioso.
El dictamen aprobado en el Congreso
y fracasado ayer en la alta Cámara era

obra de los mismos catalanes y de su puño y letra fue escrito por el propio señor Moncal, que luego ha protestado contra el juzgamiento de él.

Que ha podido motivar tanta incongruencia? He aquí una parte política de esta cuestión económica. Sabida es la enemiga que contra el visitador demostraron los conservadores. Se dice que para lograr su exclusión del orden del día, un conservador consuegro que recientemente ha estado en Madrid llevó el encargo de avisarles con el señor Moncal su correligionario, y acaso de sugerirle la idea de los telegramas que tanta polvareda han levantado.

El dictamen se lo ha ido de las manos, sin que puedan echar la culpa más que al conservador señor Moncal y a quien haya detrás de él moviendo esta figura del retablo.

La intervención del señor Rodríguez, el presidente de la Comisión dictaminadora del proyecto de los Mancomunidades, mereix aplaudiments de Catalunya. Té a veu el un bon amic.

La jornada d'ahir fou un bon peral. El senyor Montero Rios i el senyor Romanos i hi havia de la política, veia que resorgia diàbolicament i una gran ensopada per Catalunya.

Aquesta és la veritat.

X. Y. Z.

Teatres

CATALA

Sindicat d'Autors

En honor de l'Albert Llanas

No hi ha dubte que l'«Don Gonzalo» de l'«Egall» del gèch és una obra típica del Teatre Català. La qual, a més, d'aquest mèrit, té de respondre perfectament a l'època en què va ser escrita i el de conservar, al tot i els anys transcorreguts, l'encís necessari per a que el públic d'avui s'hi diverti com el del temps en què va ser estrenada. Y això ve de què? «Don Gonzalo» és una comèdia d'època, tan barcelonina com la que animava, per exemple, les narracions populars de l'incomparable Vilanova. Y això ve de que en la seva representació, un hi oïra en certa manera i a l'adulcer sense fer-hi cas de primer arribar a un moment característic de la història contemporània barcelonina. Perquè, si bé ens envia en el món dels cotxes, és a dir, el del gèch a l'americana, no deixa de simbolitzar en certa manera el pas de la ciutat emmurallada i —per què no dir-ho?— provincial, a la ciutat cosmopolita, a la ciutat capital d'una nova renaixença.

Jo no sé si en Llanas hi pensava a l'«Escritura» de «Don Gonzalo». Lo que és és que a l'obra hi és. Y això és lo que interessa. Tal vegada un altre es deduca en part la freqüència que encara conserva i conservarà per molt temps la estesa comèdia. Y diem en part perquè, com és natural, el primer encís del «Don Gonzalo» ve de la bonhomia, de la gràcia, de l'habilitat ab què va crear l'autor els personatges i combinat l'acció.

No es estrany, doncs, que la companyia del Sindicat se proposés ab gust la represa d'aquesta obra tan exitosa i lectiva. Com no ho és? El públic és en la Llanas una acollida com si's tractés d'una obra d'estra, obligant a sortir infinitat de vegades i fins a dir uns quants mots, que li varen ésser emocionats i emocionants.—G.

CASTELLA

«Bernardo del Carpio»

drama en tres actes d'Ambrós Carrión al Eldorado

Sempre es difícil fer-ne un drama de la vida d'un heroi legendari: primer, per la dificultat immensa de que l'autor «sentís» el personatge íntimament; el conseqüència, segurament, que'l treballa i l'escena, i en tercer lloc, perquè el públic sab ab més o menys imperfecte, que en aquests heroi i sols figura gairebé com a deus, y al veure'ls d'home dalt les taules, al veure'ls perdre l'ús del home casi sobrenatural, el públic resta desencantat, i a menys que's trobi ab algunes escenes de molt efecte que li donin certa il·lusió de realitat, que l'autor que representi personatges, ningú moments fel·lons.

Y això sembla que li ha succeït al «Bernardo del Carpio», a Eldorado.

En Villagómez, que té fama de presentar una rica misa en scenes, no va deixar perdre ni'l més mínim detall, però presentar conjunts arrodinats, ab l'entrada triomfal de Bernat, tornant de les seves victòries, o ab la trobada de la teta, ab aquest hi jut presoner Alfons el Cast, y això, ja ab els esplèndids versos de l'«Antoni Carrión als sudits fragments, feu triomfar l'obra.

L'argument seguia al heroi en alguns punts culminants de la seva vida. La victòria de Bernat, de Carle-Magne, la entrada triomfal a León, essent rebut pel rei Alfons II, el qual li demana la seva filla, per esposa, negant-li'l rei, menyspreant-lo davant de tots els cavallers, com a bastant.

Tots els esforços del desesperat Bernat, se dirigien a saber qui foren els seus pares, fins que s'enterra per la seva pròpia mare, l'infanta germana del rei, que es fill natural d'ella i del comte Sancho Díaz, presoner per tal delictes. Conseqüència, després d'immensos esforços, la llibertat del seu pare, que li restava la llibertat li dona Alfons, no sense fer envienar al vell i cec comte, qui mor en braços del seu fill.

Aquest jurà pendre venjança, y a saber qui el rei Alfons és presoner dels moros, el lliura, essent aclamat el rei, nomenament que refusa, tornant la regalesa al sobirà legítim el seu perseguidor.

La construcció addueix de pocs defectes y això demostra talent del autor, car son els que menys se poden donar en l'adaptació escènica d'un poema èpic, ple d'episodis, que necessitaria una pila d'actes per desmentirlos fidelment.

Els dos primers actes son naturals, però els dos darrers no son més que dues escenes allargades; al tercer, la mort del pare de Bernat, l'omple, y al quart, el que ja hem qualificat de magnífic fragment, la generosa venjança. L'últim, és molt correcte y treballat, y si bé un tant desigual, s'enlaira molts cops, fent-ne versos fortament interessants y arribant a moments de màgica grandesa.

Es un drama el den Carrión, qui demostra un treball fet ab amor, ab molt d'afany, que va merxant al seu autor totes les condicions que se li feren, y sobre tot de grans recursos y efectes escènics que segura y interessadament compliran el teatre d'ahir.

El senyor Villagómez, molt bé; els diàlegs completaren el quadre.—R.

A l'extranger

D'ITALIA

Violació d'una sepultura

París, 8, 8'30 nit.—Telegrafa de Turin que uns malfactors han violat la se-

pultura de la duquesa de Gènes a la basílica de Superga.

Banquet

París, 8, 9'47 nit.—Roma.—El cardenal secretari d'Estat del Vaticà, monsenyor Merry del Val, ha donat un banquet en honor dels nou cardenals.

Hi ha assistit el cos diplomàtic acreditat pòrp de la Santa See.

DEL BRASIL

Instructors navals

París, 8, 9'17 nit.—Rio Janeiro.—El Senat ha aprovat una camària favorable a què'l Brasil contrati oficials anglesos per la instrucció de la Marina de guerra brasiliana.

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

La política de l'«Egall»

Espanya al Marroch

IPER TELEFON

Declaracions den Leon y Castillo

Madrid, 8, 9'15 nit.

El imparcial publica uns amplies declaracions del senyor Leon y Castillo sobre'l tractat francoespanyol.

Comença dient l'ex-embaxador d'Espanya a París, que admet havent sigut objecte de crítiques d'ires, s'havia vist obligat a guardar silenci perquè baix la seva ànima s'havia compromès a guardar secret sobre'l tractat de 1904; però que, publicat aquest i fins el projecte de conveni de 1902, creu arribat el moment de donar compte a Espanya de la seva gestió.

Recaba pèr el la responsabilitat de haver començat el negoci del Marroch.

Espera que a Espanya succeï quelcom anàlog a l'«Egall» de França.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Egall» y l'«Egall», tant més quant que posalsos tenim al Marroch per una necessitat nacional.

En els dies que seguiren al desastre de 1898 s'entenia de que estava amenaçat el statu quo al Marroch y així ho vaig dir al Govern, afegint que si aquesta qüestió se resolís sense nosaltres se resoliria contra nosaltres, comproment la vida d'Espanya.

La política d'un nou Caudillo, senyor de l'«Eg

Fulla Agrícola de LA VEU

Articles doctrinals, notes tècniques, informacions comercials, cotisacions de mercats del país y extranger, notícies útils y demés d'interès pera la pagesia catalana 310

Qüestions sanitàries

Tuberculosi dels animals

Consideracions generals

II

De tres modes pot l'home rebre la tuberculosi de sos animals: per contagi immediat, mediat, per inoculació accidental, y per ingestió de carn o llet virulents.

El primer és freqüent en aquells que cuiden al bestiar de carn o llet, que encara que involuntàriament, s'ofreixen a la malura.

Les estadístiques demostren, amb trista claredat, que de la gent del camp, que per son medi de viure, és la menys exposada a tenir tuberculosi, els més atacats són els moços de vaqueria. Es constata entre aquests grups, viure constantment a l'estable, resistint a les més fonamentals prescripcions higièniques, exposant-se irremissiblement als atacs de l'entorn, que de tan a la veu els acometen.

Ab aquests censurables modes de procedir, aquests individus se consueixen en el dipòsit ambulant del mal que ja han rebut, encarregant-se, inconscientment, d'escampar-lo per les altres vaques, per la costum, en els generalistes, de mudar ab freqüència de casa.

Es necessari, donchs, que jornaleros tuberculosos no siguin destinats al cuidat del bestiar de carn y llet; també és imprescindible, pera evitar tan seriosos perills, sotmetre als freqüents als reveladors de la malura, exclusius del servei que fins allavors complien.

També són freqüents els casos de tuberculosi humana adquirida a conseqüència del tracte que s'ha sostingut ab cavalls, gossos, llorors, gallines, etc., tuberculosos. Aquests últims animals, sobre tot els llorors, són els que ab més freqüència ens la comuniquen, essent, donchs, necessari no abandonar les precaucions indispensables pera evitarlo, resultats eloquentment demostrats al Congrés de tuberculosi que se celebrà a Barcelona l'any 1910, per l'entorn de l'edifici de l'Institut de Higiene de la Facultat central de Veterinària, en Joan Manuel Díaz del Villar.

El nombre de casos de tuberculosi que s'han presentat en netges, veterinàries, escorxadors, etc., treballant sobre els cadàvers que havien sigut invadits pel microbi tubercular, en el maneig dels animals per excusar de seguir parlant de la possibilitat del contagi per inoculació accidental.

L'únic medi d'evitar aquests perills, és el d'organitzar Laboratoris microbiològics que comptin ab abundos y modern material d'investigació, recomentant també la creació en el maneig dels animals de la força que els maneja, extremant la màxima tensió la vigilància sanitària, pera evitar que calguin en mans d'experts els productes que contenen les matèries inoculables.

La via més important empleada per dit microbi pera passar dels animals a l'home, és la digestiva. Cert que molts vegades els assaigs fets pera obtenir l'infeció tubercular dels animals per aquest conducte, han succeït sense fracàs. Més si s'és constant en les experimentacions començades, si a l'ingestió de carn o llet virulenta, no seguim d'altres que igualment contenen el microbi productor, quasi ab certesa assegurarem que logarem l'infeció.

Per obtenir aquests resultats a la primera, tentativa, és necessari que a l'animal li haguen fet servir una alimentació deficient, qualsevol malura, higiènicament insostenible, etc., així és una sèrie d'influències que porten les defenses orgàniques a son més ínfim grau.

Aquestes consideracions, admirablement sintetitzades en el ja dit Congrés, pel veterinar municipal de Barcelona, Sr. Sabatés, són aplicables en la generalitat dels casos en que els humans se veuen obligats a consumir els productes que ingested sense previ esterilització, és més exposada. Cnatures, malalties y coalescències, són els que més carn y llet usen, y l'organisme de tots ells es compta propiament pera permetre el desenvolupament del microbi que son aliment conté. Inconscientment, donchs, a tota que ab palhorosa manifestació podria presentar-se davant de nostres elements directes, y vaquers inconscients, exigitos i responsabilitats per les malures que ab l'abandonament d'aquest transcendental assumpte hi han ocasionat: a més n'han mort víctimes de l'incúria que lamentem, no sent la llei aplicable als venedors dels productes emmentats.

No podem, donchs, consentir, mirar ab indiferència aquest mode de destrucció de la societat: hem de fer que nostres treballs, enfrontats per les classes socials totes, arribin imperiosos als casos simptomàtics, que a tota que desparitans de son entorn, governem, demanem de nostres legisladors preceptes que obliguin als municipis a organitzar degudament el servei d'inspecció dels aliments d'origen animal, encomanant al personal facultatiu apropiat, eliminant l'interès, excluint a tota que d'emprèn la ingerència dels quals en aquests assumptes no posa pas molt alt el nom de nostra nació.

Complint aquests propòsits, potser arribem, com apunta en Coderque, a fer desaparèixer de l'espècie humana la més terrible de les malalties.

F. CENTRICH

Blanes.

Una nova institució agrícola de caràcter benèfic.

El català ens gloriem del nostre sentit pràctic. Y en efecte, hem de reconèixer que aquesta qualitat, ens serveix de contrapès de la nostra insensibilitat y vehemència meridional.

Però també hem de confessar que la exageració d'aquesta qualitat, fentnos apreciar en tota la seva importància l'aspecte real de les coses, y permentent-nos comprendre el valor purament ideal de les coses, ens priva tot sovint de rememorar la nostra vista y viures en el seu conjunt, en el que, s'ha tractat d'actes humans, hi entrem mol-

tes vegades veritables valors d'ideal o de sentiment, que no poden ésser mesurats ab les mides corrents del positivisme y l'utilitarisme. Per això, entre nosaltres se fan molt sovint grans coses, que passen desapercebudes o despreciades per nosaltres mateixos, perquè, com que no son d'una eficàcia pràctica immediata, no s'usen en el seu valor intel·lectual, artístic, moral, etc.

Ben al revés de lo que passa entre els nostres veïns francesos, que saben donar un cert caràcter d'interès social, y revestir d'un aspecte de solennitat y transcendència, fins als actes individuals y familiars més insignificants. Entre ells, qualsevol paraua o resolució del pare, dintre la família, o del director, dintre d'un establiment, revesteix tot el caràcter transcendental d'un acord prè per l'autoritat legítima; tot acte d'un empleat civil, valdament sigui de la més baixa categoria, és fet ab la solennitat que correspon al representant o delegat de l'Estat.

Nosaltres, en canvi, impulsats pel nostre sentit pràctic, despullim, dintre la nostra consciència, a tots els fets de tot valor ideal y els considerem no més pel seu valor pràctic immediat, sense fixar-nos en que, pera assegurar la eficàcia pràctica dels actes, convé molt sovint reconèixerlos y conservarlos el caràcter y cert valor d'ordre moral o social.

Ens ha suggerit aquestes reflexions lo que està passant ab una institució que s'ha creat fa poch y que, a pesar de que'l seu desenvolupament ha de ser d'una eficàcia extraordinària en la nostra societat, baix el punt de vista moral y agrícola, ningú s'hi ha fixat y ningú ha sabut comprendre el valor que té el fet de que ja en el primer ensaig s'hagi obtingut un èxit tan satisfactori ab una empresa que, durant molts anys, ha sigut objecte de la preocupació y l'estudi dels sociòlegs més eminents de tot el món.

El recullir els noys abandonats y salvar-los de que acabin per les presons, fent-ne homes honrats y bons ciutadans, és una obra que s'ha estudiat molt, y de la que, per tot, se n'han fet ensaigs, perque, sense la substància humana, no pot ésser la cultura; donant gran importància a les institucions creades pera aconseguir-ho; discutint-se ab tota extensió quina ha d'ésser la ocupació que s'ha de donar a aquests noys, si ha de ser agrícola o fabril; y quina forma s'ha de adoptar pera organitzar els establiments necessaris.

Els agricultors y tots els pensadors seriosos han comprès l'importància que podria tenir, pera l'agricultura, tot lo que sigui fomentar l'afició y el coneixement de l'ofici de pages, y per això s'han entusiasmats ab els establiments anomenats «Orfenats agrícoles», y han considerat un triomf y una conquesta cada vegada que se n'ha obert o ensaigat algú.

Donchs bé; això que es tan desitjat als altres països, ahont hi deserta els majors entusiasmes y motiva estudis y apassionaments, això que allí es objecte de la protecció oficial y privada, y que sempre revesteix el caràcter de institució social de primer ordre, això que crec a casa y funciona fa més de un any, sense que hi haguen donat cap importància, ni quasi bé ens n'haguem enterat.

Això és una omisió culpable; una falta de consciència social; una prova del nostre mode de veure les coses massa terra-terra, encara que sigui a conseqüència o com una exageració del nostre sentit pràctic.

L'institució a quins referim és la «Granja agrícola de Plegamans», organitzada y sostinguda per la Junta de presons y Junta de protecció a l'infància, d'aquesta ciutat.

No'm podem estendre avuy explicant ab l'atenció que mereix, que es, com Granja, però sí que volem que se sàpiga que ja fa un any y mitg que s'ha oberta y que hi ha en ella catorze noys de 16 a 19 anys, que sense recordarse de la seva vida passada, vida de carrer y de presó, viuen allí tranquils y honradament, treballant la terra, ab pau al seu esperit y salut al seu cos, sense que'ls seus antics hàbits motivats cap disgust ni compromís a la casa.

No'm dient això ja comprendrà tot hom quí tingui tan sols una sòmbra d'interès pera la cosa pública, el gran valor d'aquesta obra de la que'n son l'ànima que li dona vida, unes quantes persones que ab la seva modesta característica, sense cap resso y cap vulgaritat, hi aporten el seu esperit de caritat, la seva intel·ligència y la seva voluntat ab tanta eficàcia y bon sentit, que ja en el primer ensaig han obtingut, com diem, un èxit complet.

Aquestes persones són els senyors Gasó y Martí y Albó (don Ramon), y el senyor Rector de Plegamans.

Serveixin aquestes ratlles pera que'l públic s'entori de l'existència de l'institució, y agraeixi, com es de justícia, als seus protectors, la seva desinteressada y benèfica gestió.

Els adobs en diferents classes de terreny

Si bé és necessari saber la classe d'adobs que en un terreny deuen emplearse, la coneixença de la seva composició química y de les plantes que en el mateix convé sembrar, tot en compte'ls seus elements dominants, podem donar, no obstant, algunes indicacions molt útils respecte de la manera en que s'han de donar els adobs, especialment minerals, segons la classe de terreny.

Terrenys argilosos. — La matèria de la y la calç són necessàries en aquests terrenys pera disminuir la seva duresa y augmentar el poder absorbent del calor solar.

El sulfat potàssic és l'adob que convé en dits terrenys. No deu emplearse jamay la calç en aquests terrenys, perquè augmentaria en els mateixos la duresa y humitat. D'aquesta manera, perque d'emplear el clorur potàssic, perquè trans-formaria la calç en clorur de calç y, que, retingut a les capes superiors del terreny en excés, seria perjudicial a les plantes.

El sulfat de potassa té la ventaja de

APARELLS-URGELLÈS QUÍMICA AGRÍCOLA

Adaptats per Centres d'Ensenyança, Granges y Laboratoris oficials

ALAMBICH pera reconèixer el grau alcohòlic dels vins. Ptas. 32
ALAMBICH gran model. 50
ALAMBICH MULTIPLE pera Laboratoris. 500
CALCIMETRE pera l'ensaiu de terres. 40
GUIXOMETRE pera reconèixer el guix dels vins. 40

VENDA: Olí, Rambla del Centre, 3; Casademunt, Rambla del Centre; Corrons, Rambla de Canaletes; 4 y demés òptics principals.

transformar el carbonat de calç insoluble en sulfat de calç o guix, que pot ésser més útil a les plantes. Donchs, ab l'empleu de sulfat de potassa, encara que les terres tinguin poca proporció de calç, no'n n'hi faltarà per la raho dita. Si les terres fossin de regadiu o molt humides y mitjanament compactes, ab un 15 per 100 de calç, per exemple, se pot emplear el clorur de potassi, en qual cas, el clorur de calç que així se forma, s'escamparà pel terreny, sense perjudicar les plantes, per les seves propietats tòxiques, com succeïria per la manca d'humitat que restaria només en les parets superiors del terreny.

En quant a adobs fosfatats en dits terrenys compactes, s'hi han de emplear les Escories Thomas, millor que'l superfosfat o fosfat precipitat, perquè les Escories, no solament reporten l'element principal o l'àcid fosfòric, y en estat molt assimilable, sinó que mitjanant la calç que porten, milloren molt les qualitats físiques de la terra.

Terrenys calços. — Els convé molta matèria orgànica, com fens, residus de industries higièniques, restes de vegetals, etc. L'adob potàssic que deuria suministrar-se a dits terrenys és el clorur potàssic, que és més econòmic que'l sulfat y ab la matèria orgànica elimina una part de calç; ademés, pera trobar-se aquest element ab excés, es ventajós a dita terra, modificant molt les seves propietats físiques. No obstant, en els terrenys secs convindria emplear el sulfat de potassa, pera evitar que s'agomboli clorur de calç en excés en les capes superficials de la terra. L'adob nitrificat després de aquests terrenys y sulfat amoníac, degut a la presència de la calç.

S'ha d'emplear l'adob fosfatat, superfosfat en lloch de les Escories, perquè es assimila més depressa que aquestes y no té la calç que aquestes porten, lo que fóra atèrrer més calç ahont n'hi ha poca.

Terrenys silíceus o arenosos. — Pera que siguin productius, és precis que tinguin humus en regular quantitat y per això el primer adob que se'ls ha d'afegir són els fens de quadra, restes de vegetals o plantes enterrades en vert.

La matèria orgànica, pera conservar la fertilitat en tots els terrenys, és molt necessària; de manera que és el primer element, el rey dels adobs de totes les terres, perquè sense la substància humosa en les matèries, no hi ha cap dels adobs químics que donguin resultat positiu, pera no poder fer-se ab regularitat les combinacions ni reaccions químiques pera fer assimilables per les plantes els adobs minerals. Quantes vegades s'usen adobs químics, ben indicats pera la classe de terres y no produïxen efecte després de la falta de humus en dita terra? Per això és convenient la cria de bestiar a les masies y l'empleu de plantes forradores lleguminoses, enterrades en vert, pera suplir la manca de humus, que escasseja en molts terrenys.

Sense el humus no's poden produir els fens necessaris, pera les combinacions químiques, àcids carbònics, humic, humic y orgànics y anhídric, que ataquen y solubilitzen els fosfats insolubles. Gracies a la seva naturalesa esponjosa, impregnante de les substàncies solubles que en la terra existeixen, les restes fens que les necessiten les plantes. Ademés de ser dita substància, el humus, pera les plantes, és un regulador y conservador d'aquests elements que son més necessaris en les terres arenoses que en les demés.

Tan necessària és pera dits terres arenoses la calç, devent-se'n afegir quantitat, en forma de calç viva apagada o guix a mitja cuta.

L'adob potàssic ha de ser la kalmia, de preferència a tot el demés, perquè contribueix a augmentar la compatibilitat en elles y la facultat de retenir l'aigua a causa de les sals higròscopiques y aglutinants que conté.

En quant a l'àcid fosfòric, son preferides les Escories Thomas o de desfosforació, perquè ab elles s'hi atèixeix una quantitat de calç.

Com ja hem dit, en els adobs acoats en dits terres ha de ser els orgànics, y si s'usa el nitrat de sosa o el sulfat amoníac, deuen suministrar-se en el moment precis en que les plantes puguin absorbir-lo, o de lo contrari's perdria fàcilment filtrant-se a través de les capes del terreny y no aprofitant les plantes d'arrels someres.

Terrenys humíls: La calç és la primera substància que se'ls ha d'afegir, pera neutralitzar l'acidesa y pera que la matèria orgànica nitrifiqui o afavoreixi els micro-organismes aerobis «Bacillus Megatherium», etc., que transformen l'amoníac en àcid nitrós. Els adobs potàssics se poden usar en aquesta classe de terrenys en estat de clorur o de sulfat, que's transformen desseguida en carbonat de potassa, fàcilment assimilable per les plantes. Així mateix s'hi forma humat de potassa, el compost del qual, cedeix la seva potassa transformant-se també en carbonat; encara que en aquest cas, o sigui empleant clorur de potassa, se formi el clorur de calç, que ab molta quantitat pot ésser perjudicial a les arrels de les plantes, per lo qual s'ha de portar a la terra abans de la sembra, y quan les plantes treuen les arrels, ja està dissolt.

Els adobs fosfatats que en aquests terrenys humíls convé sembrar, són les Escories Thomas, perquè les terres humíls tenen àcids orgànics en excés que podrien perjudicar les arrels de les plantes; la calç de les Escories les neutralitza, provocant la nitrificació al mateix temps.

D'aquesta manera les Escories són útils baix dos punts de vista.

S'apliquen el superfosfat, com que es àcid, produiria en aquests terrenys humíls resultats contraris.

Terrenys salitrosos: Abonden en aquests terrenys les sals alcalines, sobre tot els clorurs, sulfats, carbonats, nitrats y generalment son terrenys molt argilosos, però faltats de calç y de matèria orgànica.

L'adob fosfatat convé molt a dits terrenys, perquè, essent el superfosfat una substància àcida, contribueix a neutralitzar l'excés d'alcalinitat.

La turba, els fens en regular quantitat y restes de vegetals verds, produïxen bons efectes en dits terrenys, perquè els àcids orgànics y l'àcid carbònic, que per la seva descomposició produïxen, contribueixen també a neutralitzar l'excés de bases que contenen, formant sals útils a les plantes.

La calç s'ha d'afegir en terrenys salitrosos, en forma de carbonat.

D'aquesta manera les reaccions que's produïrien donarien la formació de carbonats de potassa, fàcilment assimilables, y de l'amoníac, que després nitrifica formant nitrats assimilables.

La calç, ab el nitrat de potassa o sosa, formen nitrats de calç, que és més soluble que'l de sosa o de potassa.

En les terres falrades de calç, el nitrat de sosa se conserva en son estat primitiu, donchs, afegeix calç a dita terra, treu el salmó, o s'han d'empregar els terrenys ab alguns elements salitrosos, allí hont sia possible, fent escórrer aquesta després pera que quedin rentats, o ab terres arenoses fines pujar son nivell.

Les sals salitroses, nitrats de potassa, etc., provenen generalment de les roques feldspàtiques descomposades, o bé s'originen per haver sigut inundades les terres per aigües o altre temps salades o per un excés de substàncies orgàniques que contenen en descomposició.

Narcís VILASEGA

Premsas para vino

D. Mannel Raventós Domènech

Aquesta obra és la única que sobre tan important matèria s'ha publicat a Espanya, en la que una persona tan competent com el senyor Raventós fa un estudi de la major part de premsas nacionals y extrangeres fabricades fins avuy.

Demanda a l'Administració, al preu de 5 pesetes exemplar, afegint 35 cèntims en sellos a's vol per correu y certificat.

IX Congrés I. d'Agricultura

Conclusions definitives

SECCIO VI

Arbres fruiters

TEMA I.—Cultiu del taronjer, llimoner, olivera y arbres fruiters més importants

Sr. Priego, Jaramillo, Janini y Chapelle

CULTIVO DEL NARANJO Y LIMONERO

1.ª La rápida y extraordinaria extensión del cultivo del naranjo, y que ha determinado su plantación en terrenos a veces inadecuados, hacen indicado el estudio de medios que aconsejen no practicar nuevas plantaciones sin previo examen de las condiciones del suelo, hecho por personas entendidas.

2.ª La inadecuación aludida, el laboreo superficial, el abonado escaso en algunas regiones y la composición defectuosa en otras y las malas podas disminuyen la producción y favorecen la propagación de numerosas plagas. A fin de evitar estos perjuicios, se difundirán en cada región y su localidad los procedimientos de cultivo y las fórmulas de abonamiento más adecuadas. El sistema experimental y demostrativo, que es siempre más eficaz, aconseja la creación por el Estado de una o más centros, con el carácter de Estaciones especiales cítricas, en puntos bien elegidos de las regiones productoras, relacionados con los campos de demostración que ofrecen los pueblos productores de las mismas.

A más de la experimentación y demostración, en cuestiones relativas a terrenos, abono, cultivo, poda, portainjertos, variedades, hibridación, combate a las plagas, aprovechamientos secundarios, etc., estos establecimientos darán enseñanza práctica a obreros que, entre otros trabajos, se adiestren en la poda, en el manejo de la maquinaria de cultivo y de extracción de las nuevas especies.

3.ª Hallándose el cultivo del naranjo abarazado a una crisis nacida de las grandes plantaciones y de la falta de organización comercial, es necesario estudiar desde luego los medios de mejorarle. Este trabajo debe hacerse de acuerdo entre las entidades directamente

interesadas y los Gobiernos, y a las comisiones correspondientes competentes:

a) Estudio de los mercados consumidores, de sus gustos y capacidad, de los medios de deducir las especies y variedades de cítricos que conviene producir, y las épocas y forma de recolectar, embalar, embarcar y recibir la fruta.

b) Acciones auxiliares que del Estado y de sus agentes oficiales deben solicitarse y modificaciones que de las empresas de transportes deben gestionarse.

c) Medios de llegar a la creación, en todos los pueblos productores, de asociaciones de cooperación y de relaciones para los fines comunes de ordenar o encargar la plantación, producción y exportación.

d) Manera de estimular el desarrollo en los países productores, de las industrias que transforman los frutos y demás esquilmos de los agrios.

CULTIVO DEL OLIVO

1.ª Procede promover un rápido adelanto en las procedimientos de plantación y cultivo del olivo para conseguir el aumento de producto bruto y neto de que es susceptible en su área apropiada. Las reformas más precisas para ello son las siguientes:

a) Restricción a casos especiales de la plantación directa de estacas de asiento.

b) El laboreo del olivo debe ser mejorado mediante la aplicación oportuna de instrumentos más perfectos que el antiguo arado de reja, aún de general empleo.

c) El abonado más perfecto debe generalizarse y reforzarse utilizando preferentemente los residuos de la fabricación de aceite, previa la preparación conveniente, cuando no pueda dárseles otra aplicación más beneficiosa, y los fertilizantes minerales combinados con el estiércol o las plantas enterradas en verde.

d) La poda en cada zona debe ser objeto de un estudio especial que la acomode a las varias circunstancias que informan la operación. En general, se considera recomendable acortar los periodos acostumbrados.

La generalización de estas reformas se podría lograr por los mismos procedimientos que se han estimado procedentes para el naranjo. El establecimiento de establecimientos a que se recomienda la dirección o apoyo de este movimiento serían una o varias estaciones olivícolas.

2.ª Es de necesidad inmediata el estudio de las variedades del olivo en relación con sus conveniencias agrícolas y climatológicas, caracteres culturales y condiciones de su producto. La elección de castas y procedimientos de poda hallará en este estudio la base de acierto cuya falta sienta hoy el olivicultor.

3.ª El desarrollo de la exportación y mejora de los precios de los productos del olivo debe ser objeto del estudio de las sociedades olivícolas y del Estado, que, de común acuerdo, procurarán el desarrollo del consumo interior y del comercio exterior de aceitunas y aceites por los medios y con los organismos que se juzgan más eficaces.

El desarrollo y unión de Sindicatos locales, la instalación de exposiciones permanentes de aceites y aceitunas en las plazas más importantes, la protección a los aceites puros refinados que se exportan en botellas, las medidas que restrinjan la mezcla con el de oliva de los aceites de semillas, pueden ser, entre otros, los puntos dignos de estudio y decisión.

En resumen, la obra a emprender en favor del restarimiento y prosperidad de los cultivos agrícolas puede resumirse como sigue:

Mejora del cultivo y de la fabricación; protección eficaz a los aceites de oliva.

En cuanto a la fabricación de aceite, debe darse la atención en los nuevos rumbos marcados por el progreso: el «Acapulco».

CULTIVO DE LOS ARBOLES FRUTALES DE LA FAMILIA DE LAS ROSACEAS

1.ª El cultivo de árboles frutales de la familia de las Rosáceas debe recibir impulso para elevarle a la importancia correspondiente al acondicionamiento que para el presentan las circunstancias de medio físico y económico de muchas zonas europeas.

2.ª El desfinde previo, el laboreo frecuente, el abonado racional y la poda adecuada asegurarán la longevidad y la productividad y alejarán la vejez de estos árboles.

3.ª Los estudios necesarios para guiar a los agricultores en la plantación de sus terrenos y en la explotación de las plantaciones, los ensayos de especies y variedades y la obtención de otras nuevas por selección e hibridación, la educación de plantelistas y podadores, serán encargados por los Gobiernos a uno o varios establecimientos técnicos organizados en hoc.

4.ª Para los fines comerciales los productores deben asociarse y gestionar cuantas reformas puedan favorecer la buena colocación de sus frutos, como estudio de los mercados, las facilidades, acomodación y abaratamiento de los transportes, y el régimen y política comercial que de los Gobiernos convenga recabar.

El blatdemoro

Una revista americana en un panegíric d'aquest cereal, publicat com article, que titula «Sa Magestat el blatdemoro».

Diu que és el rey dels cereals, perquè de calç altre són fa tan us y és tan diverses aplicacions; indirectament, afirma, en en algun forma l'aliment de tot el món.

Se'n fan coques pera l'home y el bestiar, lo mateix que diverses farines; no cal dir la gran quantitat que en grà, menja'l bestiar.

Del seu germes y per un procés químic, s'extreuen un oli que constitueix una substància rica pera la fabricació de pintures. L'oli vegetalment s'empren molt, com una capa en el foinolus y altres toles. Y encara, després d'extreure l'oli, queda un residu valios, que's coneix ab el nom de pasta d'oli de moreschi y que's ven pera engraxar molinos y altre des-

flar. Uns 50.000.000 de lliures d'aquesta pasta s'exporten anyalment dels Estats Units pera la Gran Bretanya y Alemanya, ahont els països la usen de preferència a altres matèries similars que en el seu mateix país se produïxen.

Un derivat del moreschi que està essent ja molt usat, és la glucosa obtinguda de la seva fècula, aigua y àcid sulfúric. Els fabricants del dolç fan servir grans quantitats de glucosa, que es un alcarop incolor, dolç y alimentici. Prop de 200 milions de lliures d'aquesta substància s'exporten anyalment dels Estats Units pera'l resto del món.

De la fècula del moreschi també se'n produïx la destriada de varies classes, que s'usa molt en la fabricació de certs pastes.

Un altre derivat del moreschi pot ésser usat com d'un ú important en futures aplicacions de la industria del alcohol desnaturalitzat, que se fabrica en grans quantitats en diversos països; malgrat l'alta constant en els preus d'aquest cereal, encara és una de les fonts més econòmiques d'un producte que ab algunes modificacions en la lleiglatió actual de diferents països, pot arribar a ser de gran utilitat com generador de fuel, calor y força motriu, sobre tot en les cases de camp.

Per experiments fets tant en els Estats Units com en altres països, s'ha arribat a demostrar que els compartiments construïts ab els tronchs del moreschi son refractaris a l'aigua quan un tret els atravesa. Alguns dels grans barcos de guerra estan actualment protegits ab una planxa de cel·lulosa obtinguda del moreschi. La mateixa substància, o ab algunes modificacions, s'emplea en la fabricació d'explosius de gran força, com col·lopolvora o la pólvora sense fum. El barnic de peroxidana, que s'obté també de la cel·lulosa, se fabrica així mateix pera aquests usos.

També fa paper de tronch de blatdemoro, lo mateix que de la pallosa. Ab els tronchs s'obté una melassa de grau inferior.

La pallosa; molta y barrejada ab el gra de dit cereal o ab algun altre de gran concentració, és un apreciable aliment pera'l bestiar.

Adobs Espinás

Rambla del Centre, 37.—Fàbrica a Sans

